



ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie V./2016
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 406/2014
populárny názov	Podmienky obnovy konania
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	15.03.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 3 písm. d
analytická právna veta	Podmienkou pre povolenie obnovy konania nie je absolútna istota, že novo tvrdené skutočnosti alebo dôkazy nepochybne povedú k skutkovým zisteniam odlišným od pôvodného konania. Pre povolenie obnovy konania postačuje určitý stupeň pravdepodobnosti či dôvodný predpoklad, že novo navrhnuté skutočnosti alebo dôkazy povedú k zmene pôvodného rozhodnutia.
skutkový stav a základné fakty	<p>Rozsudkom okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu bol sťažovateľ uznaný vinným z trestného činu sprenevery spolupáchateľstvom. Sťažovateľ predložil okresnému súdu návrh na povolenie obnovy konania v označenej trestnej veci, ktorý odôvodnil novým dôkazom doteraz súdu neznámym, a to výsluchom svojho syna, spoluodsúdeného v predmetnom trestnom konaní, ktorý v pôvodnom konaní nebol vypočutý z dôvodu, že sa proti nemu konalo ako proti ušlému, pričom sa tento spoluodsúdený v súčasnosti nachádza na známom mieste, je ochotný vypovedať a uviesť nové skutočnosti, ktoré by mali priviesť vo veci spravodlivé rozhodnutie. V návrhu sťažovateľ zdôraznil, že nový dôkaz v podobe uvedenej výpovede predstavuje spochybnenie zistených skutočností, na základe ktorých bol sťažovateľ odsúdený, keďže touto výpoveďou by malo byť potvrdené, že spoluodsúdený syn sťažovateľovi nikdy nevyplatil žiadnu čiastku z predaja nehnuteľnosti a sťažovateľ ani nevedel o tomto ďalšom jej predaji, teda sa nemohol aktívne a premyslene podieľať na znížení majetku svojich súrodencov, ako mu to kladie za vinu právoplatné rozhodnutie.</p> <p>Uznesením okresného súdu bol návrh sťažovateľa na obnovu konania zamietnutý s odôvodnením, že okresný súd nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku. O sťažnosti sťažovateľa podanej proti tomuto uzneseniu rozhodol krajský súd namietaným uznesením tak, že ju ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.</p> <p>Sťažovateľ porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy odôvodňuje neprípustným výkladom a aplikáciou relevantných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich podmienky pre povolenie obnovy konania, kde konajúce súdy podľa sťažovateľa nerešpektovali stanovené zákonné limity a ani interpretačne východiska dotknutej právnej úpravy zakotvené ustálenou judikatúrou. Navyše, v namietanom postupe konajúcich súdov vidí sťažovateľ aj</p>

	<p>porušenie princípu rovnosti zbraní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a svojho práva na výsluch svedkov garantovaného čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru, keďže mu podľa jeho názoru súdy svojím rozhodnutím znemožnili v obnovenom konaní realizovať dôkaz – svedectvo v jeho prospech, spôsobilé zvrátiť jeho vinu.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Inštitút obnovy konania predstavuje zásah do právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím vo veci, keďže umožňuje príslušnému orgánu verejnej moci konať a rozhodovať o veciach právoplatne rozhodnutých. Účelom konania o povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, je odstránenie prípadných justičných omylov. V danom prípade možnosť prelomenia princípu právnej istoty vyplýva z nadradenosti verejného záujmu na správnom, a teda spravodlivom trestnoprávnom rozhodnutí nad verejným záujmom na právnej istote.</p> <p>Podmienkou pre povolenie obnovy konania nie je absolútna istota, že novo tvrdené skutočnosti alebo dôkazy nepochybne povedú k skutkovým zisteniam odlišným od pôvodného konania. Ako vyplýva zo samotného normatívneho textu zákona (§ 394 ods. 1 Trestného poriadku: „skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli“), pre povolenie obnovy konania postačuje určitý stupeň pravdepodobnosti či dôvodný predpoklad, že novo navrhnuté skutočnosti alebo dôkazy povedú k zmene pôvodného rozhodnutia.</p> <p>V konaní o povolenie obnovy konania si súd nemôže atrahovať definitívne posudzovanie predkladaného dôkazu v kontexte dôkazov vykonaných v pôvodnom konaní. Účelom konania o povolenie obnovy konania nie je posudzovanie viny odsúdeného (navrhovateľa). Posudzovanie otázky viny odsúdeného v danom konaní by znamenalo prekročenie zákonného rámca vymedzujúceho právomoci súdu v tomto konaní, čo znamená neprípustný exces v postupe súdu, predstavujúci zásah do ústavou garantovaných základných práv navrhovateľa (pozri nálezh Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. 2517/08 z 24. februára 2009, bod 39).</p> <p>Krajský súd ako súd sťažnostný vymedzené pravidlá, ktoré je potrebné pri výklade a aplikácii dotknutých ustanovení Trestného poriadku (skúmanie splnenia podmienok pre povolenie obnovy konania) rešpektovať, zjavne porušil. Krajský súd sa neobmedzil pri posudzovaní sťažovateľom predloženého nového dôkazu (výpoveď spoluodsúdeného, ktorý v rámci pôvodného trestného konania v prípravnom konaní odmietol vypovedať a v konaní pred súdom vypočutý nebol, keďže sa konalo proti nemu ako proti ušlému) na zisťovanie pravdepodobnosti, či by tento dôkaz (výpoveď) v kontexte skutkových záverov ustálených na základe dôkazov vykonaných v pôvodnom konaní bol spôsobilý odôvodniť iné rozhodnutie o vine sťažovateľa. Súd totižto pristúpil k hodnoteniu predmetnej výpovede z hľadiska jej hodnovernosti, prezentoval na tomto mieste úvahy, ktorými sa riadil a vyhodnotil predkladaný nový dôkaz s definitívnou platnosťou ako účelový, nespôsobilý k zmene pôvodného rozhodnutia, kde v kontexte už vykonaných dôkazov pôvodného konania znovu „potvrdil“ vinu sťažovateľa.</p> <p>Aj v konaní o povolenie obnovy konania je potrebné ctíť zásadu in dubio pro reo, pretože aj toto konanie je konaním trestným so všetkými potenciálnymi následkami a je v ňom potrebné rešpektovať ústavné princípy ovládajúce trestné konanie. Zásada in dubio pro reo vyžaduje, aby sudcovia nevychádzali z dopredu prijatého presvedčenia, že obžalovaný spáchal čin, ktorý je mu kladený za vinu, aby dôkazné bremeno ležalo na strane obžaloby a aby prípadné pochybnosti boli využité v prospech obžalovaného</p> <p>O tom, že konajúci krajský súd na požiadavku nezaujatého prístupu vyplývajúcu z označeného ústavného princípu nereflektoval, svedčí formulácia obsiahnutá v jeho rozhodnutí: „Odsúdený P. F. bol totiž uznaný vinným predovšetkým na základe výpovedí jeho súrodencov, v účasti na územnom konaní a tiež listinných dôkazov a jeho vina na predmetnom skutku bola nezvratne preukázaná.“</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu krajský súd rozhodujúci o návrhu na povolenie obnovy konania svojím postupom svojvoľne vybočil z procesného rámca určeného mu príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku.</p> <p>Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru predmetným uznesením krajského súdu poukázal ústavný súd na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 dohovoru v rámci konania o návrhu na povolenie obnovy</p>

	<p>konania, a to tak v civilných, ako aj v trestných veciach. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosti sťažovateľa v označenej časti nevyhovel.</p> <p>Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie princípu rovnosti zbraní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, bol ústavný súd toho názoru, že aj v danom prípade je obsah záruky obsiahnutý v označenom článku priamo bezprostredne realizovateľný až v meritórnom konaní (obnovenom konaní), a preto pre nedostatok priamej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom, resp. uznesením krajského súdu a obsahom dotknutého článku ústavy, ústavný súd v označenej časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.</p> <p>Sťažovateľ v sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €. Podľa názoru ústavného súdu vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa, zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie vo výroku tohto nálezu možno vzhľadom na okolnosti tohto prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu. Ústavný súd bral do úvahy aj dôvody, o ktoré oprel sťažovateľ svoju žiadosť o priznanie finančného zadosťučinenia, pretože tieto sa v podstatnom týkajú predchádzajúceho právoplatne skončeného trestného konania, ktoré však nie je predmetom tohto konania pred ústavným súdom. Ústavný súd preto rozhodol, že finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nepriznáva.</p> <p>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že: <u>Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Trenčíne porušené bolo.</u> <u>Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u> <u>Sťažovateľovi finančné zadosťučinenie nepriznal.</u> <u>Sťažovateľovi priznal úhradu trov právneho zastúpenia.</u> <u>Sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: II. ÚS 28/96 Ústavný súd Českej republiky: I. ÚS 2517/08 ESĽP: Melich a Beck v. Česká republika, Vebiu v. Česká republika, Kulnev v. Rusko</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov § 394 ods. 1
klúčové slová	obnova konania - obnova konania v trestnom konaní

spisová značka	III. ÚS 448/2015
populárny názov	Preddavok na trovy konania
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	30.03.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ak všeobecný súd po vydaní uznesenia o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania zistí, že sú u účastníka splnené predpoklady na úplné oslobodenie od súdnych poplatkov, je potrebné v záujme zachovania práva na prístup súdu konštatovať, že materiálne nie sú splnené podmienky na zastavenie konania pre nesplnenie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka vystupuje ako odporkyňa v konaní o náhradu škody v sume 33 000 000,00 € s príslušenstvom vedenom Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“). Okresný súd na základe návrhu sťažovateľky uložil povinnosť účastníkom zložiť preddavok na trovy konania v sume 1 650 000 €. Navrhovateľ požiadal o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Okresný súd priznal navrhovateľovi oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Následne okresný súd po zložení preddavku sťažovateľkou a márnom uplynutí lehoty na zloženie preddavku aplikujúc § 141a zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) rozhodol o zastavení konania pre nesplnenie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania. Proti uzneseniu o zastavení konania podal navrhovateľ odvolanie,

	<p>o ktorom rozhodol krajský súd tak, že napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol ako procesne neprípustné.</p> <p>Sťažovateľka v sťažnosti argumentovala tým, že krajský súd nerešpektoval právoplatné uznesenie okresného súdu o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania, tvrdila, že následné oslobodenie navrhovateľa od súdnych poplatkov nemá v danom prípade žiadnu relevanciu. Taktiež tvrdila, že argumentácia krajského súdu, že okresný súd neskúmal či sú splnené podmienky na oslobodenie navrhovateľa od súdnych poplatkov ako predpoklad uloženia povinnosti zložiť preddavok sa nezakladá na pravde, keď citovala z odôvodnenia uznesenia okresného súdu, že okresný súd vychádzal jednak zo skutočnosti, že navrhovateľ zaplatil vyrubený súdny poplatok a nežiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov. Uznesenie odvolacieho súdu považovala za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne a za porušujúce jej označené práva. Vo vzťahu k uzneseniu dovolacieho súdu sťažovateľka namietala, že je rovnako arbitrárne a porušujúce jej označené práva.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>1. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu predniesla zásadnú námietku, že krajský súd nerešpektoval právoplatné uznesenie o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania, pričom podľa jej názoru boli splnené zákonné predpoklady na aplikáciu § 141a OSP v tom zmysle, že sťažovateľka rešpektujúc uznesenie okresného súdu zložila súdom určený preddavok včas, pričom navrhovateľ túto povinnosť nesplnil, preto krajský súd mal potvrdiť uznesenie okresného súdu o zastavení konania. Vychádzala z toho, že následné oslobodenie navrhovateľa od súdnych poplatkov nemá v danom prípade relevanciu, keďže pre uznesenie o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania bolo rozhodujúce posúdenie predpokladov u navrhovateľa na oslobodenie od súdnych poplatkov v čase vydania uznesenia o povinnosti zložiť preddavok.</p> <p>Ústavný súd k problematike aplikácie § 141a ods. 1 OSP všeobecným súdom uviedol, že ak súd konajúci o návrhu na uloženie povinnosti navrhovateľovi zaplatiť preddavok na trovy konania zistí, že zákonné podmienky podľa § 141a ods. 1 OSP splnené boli, potom nemá priestor na úvahu o tom, či a v akej sume preddavok na trovy konania navrhovateľovi uloží. Z formulácie zákonodarcu <i>conditio sone qua non</i> pre pozitívne rozhodnutie o návrhu na zloženie preddavku na trovy konania je zistenie, že u navrhovateľa nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu.</p> <p>Okresný súd v okolnostiach prípadu toto svoje zistenie oprel o skutočnosť, že navrhovateľ zaplatil súdny poplatok za návrh a že do vydania uznesenia o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania nepožiadaval okresný súd o oslobodenie od súdnych poplatkov. Navrhovateľ však v zapätí po vydaní uznesenia o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania požiadaval o oslobodenie od súdnych poplatkov a súd po preskúmaní pomerov navrhovateľa ho uznesením oslobodil od súdnych poplatkov. Okresný súd sa ocitol v procesnej situácii, keď formálne boli splnené predpoklady na aplikáciu § 141a ods. 1 OSP, na druhej strane právoplatné uznesenie o oslobodení navrhovateľa od súdnych poplatkov vyvolávalo pochybnosti o povinnosti súdu aplikovať citované ustanovenie § 141a ods. 1 OSP za daných okolností a konanie uznesením zastaviť.</p> <p>Z chronologickej postupnosti úkonov okresného súdu je zrejmé, že okresný súd pri vydaní uznesenia o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania nedostatočne skúmal predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov u navrhovateľa. V tejto súvislosti nie je bez významu aj skutočnosť, že uznesenie okresného súdu o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania nie je možné napadnúť odvolaním alebo dovolaním, preto takéto uznesenie po jeho vydaní nadobudne právoplatnosť.</p> <p>Okresný súd pri vydaní uznesenia o zastavení konania podľa názoru ústavného súdu uprednostnil formalistický výklad zákona tým, že aplikoval § 141a ods. 1 OSP bez toho, aby zohľadnil svoje následné rozhodnutie o oslobodení navrhovateľa od súdnych poplatkov a vyslovil arbitrárny názor, že následné oslobodenie navrhovateľa od súdnych poplatkov nemá vplyv na súdom uloženú povinnosť zložiť preddavok na trovy konania. Krajský súd sa však v odôvodnení</p>

	<p>svojho rozhodnutia s právnym názorom okresného súdu nestotožnil, v odôvodnení svojho uznesenia poukázal na to, že okresný súd nedostatočne skúmal predpoklady na oslobodenie u navrhovateľa a začal sa nimi zaoberať až po doručení návrhu navrhovateľa na oslobodenie od súdnych poplatkov a že v čase vydania uznesenia o zastavení konania pre nezloženie preddavku na trovy konania podľa § 141a ods. 1 OSP nebola splnená procesná situácia pre zastavenie konania podľa uvedeného dôvodu.</p> <p>Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že interpretácia a aplikácia do úvahy pripadajúcich ustanovení Občianskeho súdneho poriadku krajským súdom zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z označených článkov ústavy a dohovoru. Úvaha krajského súdu o nemožnosti aplikácie citovaného § 141a ods. 1 OSP je v okolnostiach prípadu logická a nepopiera zmysel a účel aplikovanej normy, ktorým je zabezpečiť prípadné trovy konania, ktoré vzniknú žalovanej strane, pod sankciou zastavenia konania. Na druhej strane nemožno opomínať to, že uvedená sankcia má byť následkom nesplnenia uloženej povinnosti súdom za súčasného splnenia ostatných podmienok, ktorej predpokladom je aj pozitívne zistenie súdu o neexistencii predpokladov na úplné oslobodenie od súdnych trov navrhovateľa. Ústavný súd konštatoval, že ak všeobecný súd po vydaní uznesenia o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania podľa 141a ods. 1 OSP zistí, že u účastníka sú splnené predpoklady na úplné oslobodenie od súdnych poplatkov a súd takémuto návrhu účastníka aj vyhovie v plnej miere, potom je potrebné v záujme zachovania práva na prístup k súdu konštatovať, že materiálne nie sú splnené podmienky na zastavenie konania podľa uvedeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. V opačnom prípade by tak došlo k neprípustnému zásahu do práva na prístup k súdu a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože by účastníkovi konania, u ktorého je preukázané, že splnil predpoklady na oslobodenie od trov konania v plnom rozsahu, bol sankcionovaný zastavením konania za to, že nie je spôsobilý splniť povinnosť, ktorú z objektívnych príčin uznaných súdom ani nedokáže.</p> <p>Ústavný súd pri prerokovaní predloženej sťažnosti nezistil žiadne signály spochybňujúce z ústavného hľadiska napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, preto dospel k záveru, že napadnutým uznesením odvolacieho súdu neboli porušené označené práva sťažovateľky.</p> <p>2. Sťažovateľka namietala aj porušenie označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho.</p> <p>Otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu.</p> <p>Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie dovolacieho súdu, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky a konštatoval, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal so všetkými dovolacími dôvodmi sťažovateľky, s ktorými sa nestotožnil, a preto jej dovolanie odmietol ako neprípustné. Podľa názoru ústavného súdu nemožno napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považovať za neodôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu.</p> <p>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že <u>sťažnosti sťažovateľky nevyhoveli</u>.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: II. ÚS 71/97, I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, IV. ÚS 115/03, I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07, I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, II. ÚS 13/01, ÚS 218/02, I. ÚS 3/97
súvisiace právne predpisy	zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov § 141a ods. 1
klúčové slová	trovy konania

spisová značka	III. ÚS 571/2015
populárny názov	Absorpčná zásada pri súbehu správnych deliktov
sudca spravodajca	Jana Baricová

druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	12.04.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 10 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 10 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Trestanie za správne delikty musí podliehať rovnakému režimu ako trestný postih za trestné činy. Je preto nevyhnutné poskytnúť záruky a práva, ktoré sú zakotvené v trestnom zákone a trestnom poriadku nielen obvinenému z trestného činu, ale aj subjektu, voči ktorému je vyvodzovaná administratívnoprávna zodpovednosť. Pri súbehu správnych deliktov pri nedostatku špeciálnej úpravy v predpisoch upravujúcich správne delikty je potrebné použiť „analogiae legis“ trestnoprávnu tzv. absorpčnú zásadu. Zbiehajúce sa delikty sú tak postihnuté len trestom určeným pre najtťažší z nich, čo pri rovnakých sadzbách pokút znamená, že správny orgán posúdi závažnosť deliktu a úhrnný trest uloží podľa sadzby za najzávažnejší z týchto deliktov.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa ako žalobkyňa v konaní v správnom súdnictve domáhala preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutí Rady pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „rada“), ktorým uložila sťažovateľke pokuty vo výške 10 000 eur a 2 500 eur za porušenie povinnosti ustanovenej v § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysielaní a retransmisii“) tým, že: - odvysielala v rámci programu „N.“ príspevok, ktorý svojím obsahom a spôsobom spracovania, a síce zobrazením utrpenia a autentických prejavov žiaľu matky nad stratou svojho syna – obete tragickej dopravnej nehody, zasiahol do jej ľudskej dôstojnosti, - poskytoval v rámci audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie program, ktorý svojím obsahom a spôsobom spracovania, t. j. zobrazením utrpenia a autentických prejavov žiaľu matky nad stratou svojho syna – obete tragickej dopravnej nehody, zasiahol do jej ľudskej dôstojnosti. Najvyšší súd svojím rozsudkom potvrdil citované rozhodnutia rady a zamietol sťažovateľkou podané odvolanie. Najpodstatnejšia námietka sťažovateľky smeruje voči skutočnosti, že rada o identickom porušení povinností viedla dve konania a vydala dve rozhodnutia. Sťažovateľka ďalej uviedla, že zabezpečila, aby osoba „matky obete“ bola neidentifikovateľná pre bežného diváka. Ďalej sťažovateľka poukázala na závery nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 307/2014-45 ako na najnovšiu judikatúru vo veci aplikácie ustanovení zákona o vysielaní a retransmisii vo vzťahu k právu masmédií na slobodu prejavu. Ako zo sťažnosti vyplýva, najvyšší súd sa mal dopustiť porušenie základných práv sťažovateľky, tým, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci dospel k rovnako nesprávnym záverom, a to - rada mala právomoc rozhodnúť vo vzťahu k zásahu do ľudskej dôstojnosti, - nebola porušená zásada ne bis in idem, - rada nezákonne obmedzila slobodu prejavu sťažovateľky ako masmédiá (porušenie čl. 26 ods. 4 ústavy). Prvú a tretiu z uvedených námietok ústavný súd zodpovedal vo svojom uznesení č. k. III. ÚS 571/2015-18 z 18. novembra 2015, preto sa jej v tomto náleze nevenoval.
z odôvodnenia	K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru Za najpodstatnejšiu námietku obsiahnutú v sťažnosti vyhodnotil ústavný súd námietku prekážky začatého konania a veci právoplatne skončenej. Sťažovateľka tvrdila, že pokuty jej boli uložené za dve rôzne spracovania totožnej udalosti, a teda vydaním dvoch samostatných rozhodnutí rada porušila nielen zásadu ne bis in idem, ale konala o uložení ďalšej sankcie za jeden a ten istý delikt v dvoch

samostatných konaniach (lis pendens). Podľa najvyššieho súdu však „navrhovateľ odvysielal v rámci dvoch rozdielnych vysielaní dva samostatné príspevky, ktorými porušil právnu povinnosť ustanovenú v § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní, a preto skutočnosť, že ide o totožné spracovanie témy, je pre posúdenie porušenia právnej povinnosti právne irelevantné“.

Podľa ústavného súdu nemožno odôvodnenie záveru najvyššieho súdu o neexistencii namietanej prekážky začatého konania a prekážky rozhodnutej veci z hľadiska ústavnosti považovať za prijateľné, pretože najvyšší súd neposkytol dostatočnú odpoveď na podstatnú námietku v konaní, keď náležite nezdôvodnil, prečo a ako dospel k záveru, že vo veci sťažovateľky nedošlo vydaním dvoch samostatných rozhodnutí vo veci totožného správneho deliktu, a teda k porušeniu zásady ne bis in idem.

Skutkovú podstatu činu definujú subjekt, objekt, následok konania a spôsob konania. Z rozsudku najvyššieho súdu a ani pred tým z rozhodnutí rady dostatočne nevyplýva, akým spôsobom sa vysporiadali s otázkou totožnosti subjektu porušovateľa – sťažovateľky, ani totožnosti dotknutých práv – práva na ochranu osobnosti a súkromia ako limitov slobody prejavu, totožnosti dotknutého objektu – nositeľa práva na ochranu osobnosti a súkromia. Ani jedno z menovaných rozhodnutí nereflektuje existenciu viacerých rozhodnutí rady postihujúcich sťažovateľku za ten istý správny delikt, ktorého sa mala dopustiť informovaním o tej istej udalosti, ale na rozličných vysielacích platformách, prípadne čiastočne inou reportážnou rétorikou. Túto skutočnosť rada neberie do úvahy ani v jednom z rozhodnutí, a to ani vo vzťahu k úvahe o ukladanej sankcii. Bolo preto primárnou úlohou najvyššieho súdu podrobne sa vysporiadať s dôvodnosťou námietky prekážky právoplatne skončenej veci, t. j. či je alebo nie je založená na pravdivom skutkovom základe, v dostatočnom rozsahu zistiť skutkový stav veci a odôvodniť, na základe čoho dospel k záveru o pravdivosti/nepravdivosti sťažovateľkou tvrdených skutočností. Tým, že z napadnutého rozsudku nie je možné preskúmať, na základe ktorých zistení a akej úvahy dospel ku svojmu záveru v rozhodovanej veci, odôvodnenie jeho rozsudku nespĺňa atribúty riadneho odôvodnenia.

Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu taktiež nevyplýva, či a ako sa vysporiadal so zohľadnením rezolúcií a odporúčaní Výboru ministrov Rady Európy týkajúcich sa administratívnych sankcií.

Vychádzajúc z čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru, z odporúčania Výboru ministrov Rady Európy č. R (91) pre členské štáty o správnych sankciách schváleného Výborom ministrov Rady Európy 13. februára 1991 (ďalej aj „odporúčanie o správnych sankciách“), ako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“; (napr. rozsudok Neumeister v. Rakúsko z júla 1976)], ústavný súd pripomenul, že trestanie za správne delikty (priestupky, správne delikty právnických osôb a správne delikty fyzických osôb – podnikateľov) musí podliehať rovnakému režimu ako trestný postih za trestné činy. Je preto nevyhnutné poskytnúť záruky a práva, ktoré sú zakotvené v trestnom zákone a trestnom poriadku nielen obvinenému z trestného činu, ale aj subjektu, voči ktorému je vyvodzovaná administratívnoprávna zodpovednosť, čo napokon vyplýva aj zo zásady č. 6 odporúčania o správnych sankciách. Hranice medzi trestnými deliktami, za ktoré ukladá trest súd, a správny deliktami, za ktoré ukladajú sankcie správne orgány, sú určené prejavom vôle zákonodarcu a nie sú odôvodnené prirodzeno-právnymi princípmi.

Pri súbehu správnych deliktov pri nedostatku špeciálnej úpravy v predpisoch upravujúcich správne delikty je potrebné použiť „analogiae legis“ trestnoprávnu tzv. absorpčnú zásadu. Zbiehajúce sa delikty sú tak postihnuté len trestom určeným pre najtŕažší z nich, čo pri rovnakých sadzbách pokút znamená, že správny orgán posúdi závažnosť deliktu a úhrnný trest uloží podľa sadzby za najzávažnejší z týchto deliktov.

Ústavný súd poukázal na svoj nálezh sp. zn. PL. ÚS 106/2011, v ktorom uviedol, že „zásada absorpčná (pohlcovacia), ktorej obsahom je pravidlo, že vyšší, resp. prísnejší trest pohlcuje trest nižší (poena maior absorbet minorem), je opakom kumulačnej zásady a jej uplatnenie je východiskom pri privilegovanom trestaní súbehu. Vyskytuje sa v troch formách, a to ako absorpcia trestných činov, absorpcia trestných sadzieb a absorpcia trestov. Pri uplatnení tejto zásady sa teda páchatel potrestá a trest sa mu uloží iba za trestný čin najprísnejšie trestný.

Použitie tejto zásady sa v odbornej literatúre odôvodňuje hlavne tým, že páchateľ spáchal ďalší trestný čin bez toho, aby bol varovaný odsudzujúcim rozsudkom týkajúcim sa skoršieho trestného činu zo zbíhajúcich sa trestných činov.“ V tomto náleze ústavný súd okrem iného zhrnul slovenskú právnu úpravu trestania súbehu, ktorú je možné aplikovať aj na prípady správneho trestania vo vzťahu k absorpčnej zásade tak, že táto sa vždy použije v prípade jednočinného súbehu, ako aj v prípade viacčinného súbehu.

K namietanému porušeniu práva na slobodu informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru

Porušenie práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy sťažovateľka videla v jej sankcionovaní síce v súlade s § 35 ods. 3 a § 36 ods. 2 zákona o vysielaní a retransmisii, avšak pri absencii legitímneho cieľa a nenaplnení požiadavky, aby takýto zásah bol nevyhnutný v demokratickej spoločnosti. Sťažovateľka poukázala na názor ústavného súdu vyslovený v jeho náleze sp. zn. II. ÚS 307/2014. V citovanom náleze ústavný súd vyslovil porušenie základného práva (totožnej) sťažovateľky na slobodu prejavu a základné právo slobodne rozširovať informácie. Predmetom prieskumu ústavnosti v tamojšej veci sťažovateľky bolo rozhodnutie najvyššieho súdu v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia rady o uložení sankcie za porušenie povinnosti tým, že pri odvysielaní správy informujúcej recipientov o stiahnutí političky z kandidátky politickej strany mohlo dôjsť k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti programu. Na rozdiel od skutkových okolností citovanej veci, bol dôvodom uloženia sankcie v tu prejednávanej veci sťažovateľky spôsob informovania o súkromnej udalosti a jej prežívaní súkromnou osobou. Smrť človeka nezapojeného do verejného života je súkromnou udalosťou a nie je vecou verejného záujmu. To síce neznamená automatický zákaz informovať o takejto udalosti, ale sprostredkovanie takejto informácie so sebou nesie požiadavku zvýšenej opatrnosti pri nakladaní s informáciou a pri voľbe spôsobu jej sprostredkovania aj práve s ohľadom na ochranu práva na súkromie, rodinný život a na ochranu dôstojnosti – jednak osoby zosnulého, ale aj ďalších osôb zahrnutých do sprostredkovanej informácie.

Spôsob, akým bola do sprostredkovanej informácie zahrnutá matka obete dopravnej nehody, vyhodnotili rada a následne aj najvyšší súd ako rozporný s § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii. Rada v oboch rozhodnutiach jednoznačne uviedla, že „V predmetnom príspevku explicitne odznelo meno obce, kde sa tragická nehoda udiala. Odznelo tiež krstné meno a vek obete tragickej nehody ako aj presný vek vodiča motorového vozidla, pričom bolo tiež poukázané na fakt, že tak obeť ako aj vodič motorového vozidla pochádzali z obce. Recipientom bolo tiež opísané konanie obete bezprostredne pred samotnou nehodou (tlačenie vozíka po ceste). Tak z autentických prejavov zobrazenej osoby ako aj z obsahu príspevku jednoznačne vyplýva, že žena zobrazená nad mŕtvym telom je matka obete dopravnej nehody. Obec má v súčasnosti cca 1000 obyvateľov. Jedná sa teda o pomerne malú obec, kde takto špecifická (obeť aj vodič sú známy z jednej obce) a tragická dopravná nehoda nepochybne silne zarezonuje. S prihliadnutím na tieto skutočnosti, je možné jednoznačne konštatovať, že matka obete bola na základe skutočností uvedených v predmetnom príspevku identifikovateľná pre svoje širšie okolie (najmä pre ostatných obyvateľov predmetnej obce).“

Posúdenie, či odvysielaný sporný príspevok je potrebné subsumovať pod už citované ustanovenie § 19 zákona o vysielaní a retransmisii, je vecou vyvažovania dvoch v konflikte stojacich základných práv, ide o slobodu prejavu a o právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti. Toto posúdenie je podľa právneho poriadku v kompetencii rady a preskúmať ho v rámci konania o opravnom prostriedku je oprávnený najvyšší súd. Uvedená konštrukcia vytvára pre zásahy zo strany ústavného súdu priestor iba v prípadoch skutočne extrémneho vybočenia rady, prípadne najvyššieho súdu od stabilizovaných interpretačných praktík, pričom toto vybočenie by muselo byť výrazom zjavnej svojvôle a opustenia elementárnych pravidiel formálnej logiky, ktoré charakterizujú nielen dokazovanie v právom regulovanom aplikačnom procese, ale aj právne hodnotenie ustáleného skutkového stavu.

Podľa názoru ústavného súdu je spôsob určenia osoby, o poskytnutie ochrany

	<p>ktorej v napadnutých rozhodnutiach išlo, dostatočným na to, aby o matke obete dopravnej nehody bolo možné hovoriť ako o individualizovateľnom a identifikovateľnom subjekte v súlade s požiadavkou sťažovateľky, pričom rada sa vo svojich rozhodnutiach vysporiadala tiež s ďalšími podmienkami, za ktorých kumulatívneho naplnenia možno obmedziť slobodu prejavu (obmedzenie na základe zákona, jeho nevyhnutnosť v demokratickej spoločnosti a sledovanie legitímneho cieľa).</p> <p>Po preskúmaní veci z uvedených hľadísk ústavný súd dospel k záveru, že obsah odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu nesignalizuje vady, ktoré by zakladali potrebu vyhovenia sťažnosti v tu posudzovanej časti.</p> <p>Ústavný súd zdôraznil, že ako z rozhodnutí rady, tak z rozsudku najvyššieho súdu vyplýva ako titul uloženia sankcií nie skutočnosť, že sťažovateľka o nehode a úmrtí mladého muža informovala, ale spôsob, akým tak učinila a akým mohlo byť zasiahnuté do ľudskej dôstojnosti dotknutej osoby. Osobitný dôraz je kladený na zobrazenie matky mladého muža, ktorý oba orgány vyhodnotili ako rozporný s jej právom na ochranu súkromia a rodinného života ako legitímnej limity slobody prejavu, ako to aj vyplýva z vlastnej dikcie § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii. Spôsob znemožnenia identifikácie matky, ktorý sťažovateľka realizovala, nemožno z hľadiska ochrany jej práva na zachovanie súkromia a dôstojnosti považovať za dostatočný.</p> <p>Pokiaľ sťažovateľka poukázala na svoje privilegované postavenie vo vzťahu k slobode prejavu, ústavný súd jej pripomenul, že s vyššími privilégiami prichádza aj vyššia miera zodpovednosti. Spôsobilosť dosiahnuť informáciou väčší počet adresátov totiž súčasne znamená spôsobilosť závažnejšie zasiahnuť do práv a právom chránených záujmov iných, osobitne práv, ktoré predstavujú limit realizácie slobody prejavu.</p> <p>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že: <u>Základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušené boli.</u> <u>Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u> <u>Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia.</u> <u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 236/06, PL. ÚS 106/2011, PL. ÚS 22/06, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07, PL. ÚS 7/96 ESELP: Neumeister v. Rakúsko z júla 1976, Sociétés de conception de press et d'édition v. Francúzsko, Couderc and Hachette Filipacchi Associés v. Francúzsko
súvisiace právne predpisy	zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov
klúčové slová	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu - zásada ne bis in idem rozhlasové a televízne vysielanie správny delikt

spisová značka	III. ÚS 630/2015
populárny názov	Rozsah preskúmvacej činnosti dovolacieho súdu
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	11.05.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1
analytická právna veta	Ak dovolací súd pri preskúmvaní odvolacieho rozhodnutia alebo postupu, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného dovolania zistí niektorú z väd zmätočnosti neprednesenú explicitne v dovolaní, nemôže ju ignorovať len preto, že ju dovolateľ nenamietol, ale vezme ju pri rozhodovaní do úvahy.
skutkový stav a základné	Sťažovateľ vystupoval ako odporca v konaní o náhradu škody vedenom na

<p>fakty</p>	<p>Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“), ktoré začalo na základe žaloby správcu úpadcu P., s. r. o., (ďalej len „žalobca“ alebo „spoločnosť“). Ku škode malo dôjsť nesprávnym úradným postupom Daňového úradu Košice IV (ďalej len „daňový úrad“) spočívajúcom v použití nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty, ako aj preplatku na dani z príjmov právnickej osoby na kompenzáciu daňových nedoplatkov na dani z pridanej hodnoty. Kompenzácia bola uskutočnená v období, keď vykonateľnosť potvrdzujúcich rozhodnutí daňových orgánov, ktoré daňové nedoplatky zakladali, bola v konaní prebiehajúcom podľa druhej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“) odložená, ba dokonca napadnuté daňové rozhodnutia už boli neprávoplatne (teda na prvom stupni súdnej sústavy) zrušené.</p> <p>Okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 780 506,02 € s prísľušenstvom a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) prvostupňový rozsudok potvrdil. Odvolací rozsudok krajského súdu sťažovateľ napadol dovolaním, ktorého prípustnosť založil na dôvode podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol.</p> <p>Podľa sťažovateľa „<i>pokiaľ súdy dospeli k záveru, že žalobcovi vznikla škoda v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom tým, že došlo ku kompenzácii nedoplatku na DPH v čase, keď bola odložená vykonateľnosť rozhodnutí, tak takto prezentované odôvodnenie rozhodnutia nemôže byť v súlade so zákonom a ani s Ústavou SR</i>“. Sťažovateľ uviedol, že „<i>oba súdy vo svojich rozhodnutiach nielenže nedali na rozhodujúcu argumentáciu sťažovateľa špecifickú odpoveď, ale svojvoľne hodnotili zistený skutkový stav, ktorý je možné v súhrne klasifikovať ako arbitrárny a z toho dôvodu neakceptovateľný a nezákonný</i>“. Sťažovateľ poukázal na rozsudok Súdneho dvora z 8. novembra 2012, v ktorom „<i>bolo jednoznačne ustálené, že rozhodnutia daňového úradu zo dňa 27.06.2007 o dovymeraní DPH sú vecne správne</i>“. K uvedenému záveru „<i>krajský súd zaujal také stanovisko, že uvedený rozsudok už nemá vplyv na rozhodnutie súdu prvého stupňa, pretože tento o veci rozhodoval v čase, keď ešte nemal vedomosť o rozhodnutí Súdneho dvora</i>“.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd poukázal na to, že oba všeobecné súdy vyhodnotili sumu nadmerného odpočtu na dani z pridanej hodnoty a preplatku na dani z príjmov právnických osôb, ktorá bola žalobcom uplatnená na vrátenie a príslušný daňový orgán ju použil na kompenzáciu právoplatne vyrubených daňových nedoplatkov na dani z pridanej hodnoty ako škodu na strane spoločnosti. Malo ísť o skutočnú škodu spočívajúcu v zmenšení majetku poškodeného. Súčasne okresný súd i krajský súd v odôvodnení svojich rozsudkov uzavreli, že titulom priznania uplatneného nároku bol nesprávny úradný postup daňových orgánov, nie ich nezákonné rozhodnutia. Suma priznanej náhrady škody a zdôvodnenie meritórneho rozhodnutia v tejto časti však zreteľne preukazuje, že tak okresný súd, ako aj krajský súd škodu vyčísl'ovali tak, ako keby priznávali náhradu škody spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami. O škode v sume 780 506,02 € plynúcej z vykonania kompenzácie by bolo možné uvažovať len za podmienky, ak by sporné daňové nedoplatky v celom ich rozsahu nemali zákonný základ.</p> <p>Ak by suma škody bola skutočne vyčísl'ovaná ako spôsobená nesprávnym úradným postupom spočívajúcim vo vykonaní kompenzácie v čase, keď vykonateľnosť preskúmaných daňových rozhodnutí bola súdnym rozhodnutím odložená, potom konajúce súdy nemohli obísť skutočnosť, že vznik nadmerného odpočtu na dani z pridanej hodnoty a uplatnenie práva platiteľa dane na jeho vrátenie samy osebe nevyvolávajú bez ďalšieho povinnosť daňového úradu uplatnenú sumu vrátiť. Zákon Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov uprednostňoval v § 63 ods. 8 použitie sumy požadovanej na vrátenie na započítanie nedoplatkov na dani z pridanej hodnoty alebo aj na iných daniach toho istého daňového subjektu. Teda len preukázanie, že spoločnosť v tomto čase nemala žiadne daňové nedoplatky, by mohlo viesť k záveru, že nevrátenie celej sumy uplatneného nadmerného odpočtu na dani z pridanej hodnoty predstavovalo škodu na strane spoločnosti. Určite však nie v podobe zmenšenia majetku poškodeného, ako to uviedli okresný súd i krajský súd. Týmto aspektom sa však ani okresný súd ani krajský súd v odôvodneniach svojich rozhodnutí, ba ani z hľadiska vedenia dokazovania v spore vôbec</p>

nevenovali. Hoci teda odôvodnenia oboch rozsudkov vyhlásených v základnom konaní dôsledne konštatujú nesprávny úradný postup, ich výroky v spojení s ustálenými skutkovými okolnosťami kauzy svedčia v prospech nezákonnosti platobných výmerov ako príčine vzniku škody. Pritom práve výrok súdneho rozhodnutia je právne záväzný.

Ústavný súd upriamil pozornosť na význam rozhodovacích procesov, ktoré prebiehali paralelne s konaním o náhrade škody. Išlo o súdny prieskum právoplatných rozhodnutí daňových orgánov zakladajúcich sporné daňové nedoplatky i o konanie Súdneho dvora o predbežnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Ani jedno z uvedených konaní, ktoré jediné mohli potvrdiť alebo vyvrátiť zákonnosť daňových rozhodnutí zakladajúcich daňové nedoplatky, nebolo v čase vyhlásenia prvostupňového rozsudku okresného súdu právoplatne ukončené. Spoločnosti priznanú sumu náhrady škody by bolo možné právne založiť práve len na závere o nezákonnosti platobných výmerov, ktorým boli kompenzované daňové nedoplatky vyrubené.

Ústavný súd konštatoval, že sumou škody, ktorá mala spoločnosti vzniknúť, sa okresný súd i krajský súd zaoberali len v minimálnej miere a iba formálne si osvojili dôvody žaloby o náhradu škody. Úplne ignorovali eventualitu, že v závislosti od výsledku prejudiciálnych konaní sa započítanie môže ukázať po stránke hmotnoprávnej v plnej miere opodstatnené a súladné s právom.

Okresný súd, ktorý v merite rozhodoval v čase, keď konanie v správnom súdnictve nebolo právoplatne ukončené, bol povinný vziať na zreteľ prezumpciu zákonnosti a správnosti napadnutých platobných výmerov (odklad ich vykonateľnosti na túto ich vlastnosť nemal žiaden vplyv). Napokon sa definitívne potvrdila zamietnutím správnej žaloby v decembri 2012. V týchto okolnostiach vyhodnotiť započítaný a v dôsledku toho nevrátený nadmerný odpočet na dani z pridanej hodnoty ako skutočnú škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom spočívajúcim v kompenzácii je v extrémnom rozpore so základnými zásadami interpretácie a aplikácie práva.

Sťažovateľ vo svojom dovolaní tvrdil odňatie možnosti konať pred súdom, teda vadu podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, ktorá mala spočívať v nedostatočnom odôvodnení odvolacieho rozsudku krajského súdu. Vo väzbe na okolnosti sťažovateľovho prípadu najvyšší súd podcenil svoju povinnosť plynúcu z § 242 ods. 1 druhej vety Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej ak nejde o vady uvedené v § 237 ods. 1, neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Citované ustanovenie narúša viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi podaného dovolania, a to v záujme odstránenia najzávažnejších väd spôsobujúcich zmätočnosť preskúvaného odvolacieho rozhodnutia. Ak dovolací súd pri preskúvaní odvolacieho rozhodnutia alebo postupu, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného dovolania zistí niektorú z väd zmätočnosti neprednesenú explicitne v dovolaní, nemôže ju ignorovať len preto, že ju dovolateľ nenamietol, ale vezme ju pri rozhodovaní do úvahy, a to práve v záujme základných práv dovolateľa, ktoré za požiadavkami plynúcimi z § 237 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku stoja. Platí to aj o dôvode prípustnosti dovolania reglementovanom v § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že táto vada konania znamená porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 261/06).

Už bolo konštatované, že okresný súd pred vyhlásením meritórneho rozsudku (20. septembra 2012) nevyčkal na rozhodnutia v prejudiciálnych konaniach (správne súdnictvo a konanie o predbežnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie). Najvyšší súd sa však vôbec nezaoberal prípadným vplyvom tohto faktu na možnosť sťažovateľa konať pred súdom. Po rozhodnutí okresného súdu na prvom stupni došlo k právoplatnému ukončeniu prejudiciálnych konaní, ktorých výsledok svedčal proti žalobcovmu nároku na náhradu škody v sume, v akej bola priznaná. Tento argument však sťažovateľ v prvostupňovej fáze základného sporového konania objektívne využiť nemohol, pretože prejudiciálne konania ukončené ešte neboli. Keď potom v odvolacom štádiu konania argumentoval rozsudkom Súdneho dvora i právoplatným výsledkom súdneho prieskumu sporných daňových rozhodnutí, krajský súd iba formálne konštatoval nedostatok vplyvu tohto dôvodu na prvostupňové

	<p>rozhodnutie okresného súdu s poukazom na § 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, úplne opomínajúc možnosť prednášania novôt podľa § 205a ods. 1 písm. d) Občianskeho súdneho poriadku.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu mal najvyšší súd ako súd dovolací prihliadnúť na pochybenie krajského súdu, ktorý bez nariadenia pojednávania svojím hodnotiacim prístupom k argumentácii žalovanej strany o spôsobe ukončenia prejudiciálnych konaní priamo ovplyvnil možnosť sťažovateľa brojiť proti vznesenému nároku spoločnosti. Relevanciu rozsudku Súdneho dvora i spôsobu právoplatného ukončenia súdneho prieskumu sporných platobných výmerov totiž posudzoval len v relácii k protiprávnemu konaniu ako podmienke priznania nároku na náhradu škody, nie v relácii k samotnej škode.</p> <p>Najvyšší súd opomenul, že skutočnosti (spôsob právoplatného ukončenia prejudiciálnych konaní) predkladané sťažovateľom v odvolacej fáze konania mali podstatný vplyv na rozhodnutie o predmetnej žalobe o náhradu škody, a to obzvlášť s prihliadnutím na rozpornosť výroku a odôvodnenia prvostupňového rozsudku okresného súdu v otázke sumy škody ako neodpušiteľnej podmienky pre priznanie uplatneného nároku. Ich formálne „vybavenie“ krajským súdom, ktorý len odkázal na viazanosť okresného súdu skutkovým stavom v čase vyhlásenia prvostupňového rozsudku, zjavne ignoruje rozsah preskúmvacej právomoci odvolacieho súdu aprobovaný zákonom aj v záujme základného práva účastníka konania na súdnu ochranu.</p> <p>Najvyšší súd pri prieskume dovolaním napadnutého potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu nevenoval dostatočnú pozornosť sťažovateľom tvrdenému dôvodu procesnej prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Obmedzil sa pritom len na dovolacie námietky explicitne v dovolaní prednesené, pričom vôbec nebral do úvahy príkaz plynúci z § 242 ods. 1 druhej vety Občianskeho súdneho poriadku. Tento aspekt svojej prieskumnej právomoci najvyšší súd celkom opomenul, v dôsledku čoho neposkytol súdnu ochranu v kvalite, ktorú si základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu vyžaduje.</p> <p>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že: <u>Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušené boli</u> <u>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: II. ÚS 261/06, I. ÚS 393/08, I. ÚS 342/2010, II. ÚS 148/09, II. ÚS 261/06, II. ÚS 92/07, IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012
súvisiace právne predpisy	zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov § 237 ods. 1 písm. f) zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov § 242 ods. 1
kľúčové slová	Dovolanie - dovolacie dôvody Dovolanie - prípustnosť Daň - nedoplatok na dani Zodpovednosť - za škodu spôsobenú rozhodnutím alebo postupom orgánu verejnej moci

spisová značka	III. ÚS 634/2015
populárny názov	Tarifná odmenu advokáta v konaní o určenie vlastníckeho práva
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	30.03.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 1

	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 37 ods. 2</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	<p>Pokiaľ je vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom daného súdneho sporu, peniazmi oceniteľné, potom sa táto čiastka (suma) považuje za základ pre tarifnú hodnotu, a to aj vo veciach určenia vlastníckeho práva k takejto veci, pretože citovaný právny predpis dôsledne rozlišuje situácie pre náhrady trov konania, kedy je predmet právneho sporu, o ktorom vlastníctve sa rozhoduje, peniazmi oceniteľný, a kedy nie je. Preto nie je možné vychádzať z názoru, že daná situácia nie je právom regulovaná a že vždy, keď je predmetom konania určenie vlastníckeho práva k veci, nemožno tento predmet konania peniazmi oceniť z hľadiska tarifnej odmeny.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Návrhom doručeným Okresnému súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) sa navrhovateľ domáhal proti sťažovateľom ako odporcom v 2. a 3. rade určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti špecifikovanej v návrhu. Okresný súd prvým výrokom rozsudku návrh navrhovateľa zamietol ako nedôvodný a druhým výrokom citovaného rozsudku zaviazal navrhovateľa uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov trovy ich konania v sume 3 445,84 €. Okresný súd bol toho názoru, že pri priznaní náhrady trov právneho zastúpenia treba vychádzať z § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Na základe odvolania navrhovateľa Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudok okresného súdu vo výroku vo veci samej potvrdil a vo výroku o náhrade trov konania sťažovateľov rozsudok zmenil tak, že zaviazal navrhovateľa nahradiť sťažovateľom trovy prvostupňového konania, ktoré predstavujú trovy právneho zastúpenia v sume 1 962,24 €. Krajský súd pri svojom rozhodnutí vychádzal z § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľov pokiaľ je vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom súdneho sporu, oceniteľné peniazmi, potom sa táto čiastka považuje za základ pre tarifnú hodnotu odmeny advokáta podľa ustanovenia § 9 ods. 1 a § 10 ods. 2 vyhlášky, a to aj vo veciach určenia vlastníckeho práva k veci. Nedá sa vychádzať z názoru, že vždy, keď je predmetom konania určenie vlastníckeho práva k veci, nie je možné tento predmet konania peniazmi oceniť. Na podporu svojich argumentov sťažovateľa poukázali na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. I. ÚS 119/2012 zo 16. mája 2012, ako aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 M Cdo/17/2010 z 15. apríla 2011.</p>
z odôvodnenia	<p>Rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou občianskeho súdneho konania, a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu a inú právnu ochranu. Otázka náhrady trov konania však dosahuje ústavnoprávnu dimenziu len vtedy, pokiaľ by bol v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prepriateho formalizmu), či celkom nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia. Takýto postup všeobecného súdu nemôže byť tolerovaný, lebo predstavuje v konečnom dôsledku zásah do základného práva účastníka obsiahnutého aj v označených článkoch, ktorých porušenie sťažovateľa namietali.</p> <p>V danom prípade vznikol medzi účastníkmi konania rozpor týkajúci sa aplikácie konkrétnych ustanovení vyhlášky, na základe ktorých sa určuje tarifná odmenu advokáta za zastupovanie v občianskom konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti špecifikovanej v návrhu.</p> <p>V súvislosti so vznesenou námietkou ústavný súd poukázal na to, že už v náleze sp. zn. I. ÚS 119/2012 zo 16. mája 2012 (na ktorý poukázali aj sťažovateľa, pozn.) judikoval:</p>

„Z ustanovenia § 9 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vyplýva, že základná sadzba tarifnej odmeny sa stanoví podľa tarifnej hodnoty veci alebo druhu veci, alebo práva. Podľa ustanovenia § 10 ods. 2 citovanej vyhlášky ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu iba v prípade, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami [§ 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z.].

Z uvedeného gramatického, logického a systematického posúdenia citovaných ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z. z. možno vyvodíť záver, že pokiaľ je vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom daného súdneho sporu, peniazmi ocniteľné, potom sa táto čiastka (suma) považuje za základ pre tarifnú hodnotu, a to aj vo veciach určenia vlastníckeho práva k takejto veci, pretože citovaný právny predpis dôsledne rozlišuje situácie pre náhrady trov konania, kedy je predmet právneho sporu, o ktorom vlastníctve sa rozhoduje, peniazmi ocniteľný, a kedy nie je. Preto nie je možné vychádzať z názoru, že daná situácia nie je právom regulovaná a že vždy, keď je predmetom konania určenie vlastníckeho práva k veci, nemožno tento predmet konania peniazmi oceniť z hľadiska tarifnej odmeny. Inými slovami, explicitná úprava § 9 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vylučuje použitie § 11 ods. 1 písm. a) cit. vyhlášky a rovnako aj príslušných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch.“

Na danú problematiku reagoval aj najvyšší súd, ktorý v rozsudku sp. zn. 3 Cdo/58/2012 z 27. júna 2013 konštatoval:

„pokiaľ je určitá vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom súdneho sporu, peniazmi ocniteľné, potom sa suma vyjadrujúca cenu považuje za základ pre určenie tarifnej hodnoty, a to aj vo veciach určenia vlastníckeho práva k takejto veci, lebo vyhláška č. 655/2004 Z. z. dôsledne rozlišuje, kedy je predmet právneho sporu, o ktorom vlastníctve sa rozhoduje, peniazmi ocniteľný, a kedy nie je. Preto nie je možné vychádzať z názoru, že vtedy, keď je predmetom občianskeho súdneho konania určenie vlastníckeho práva k veci, nemožno tento predmet konania peniazmi oceniť z hľadiska tarifnej odmeny podobne, ako je to pri vyrubovaní súdneho poplatku za určovací návrh na začatie konania podľa zákona č. 71/1992 Zb.“

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k názoru, že námietky sťažovateľov sú opodstatnené a že závery vyvedené krajským súdom nie sú vo vzťahu k sťažovateľom správne a spravodlivé a nie sú v súlade ani s relevantnou zákonnou a ústavnou právnou úpravou. Aplikácia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky krajským súdom v napadnutom rozhodnutí je arbitrárna a ústavne neudržateľná, keďže popiera účel náhrady trov konania, ktorým je kompenzácia výdavkov úspešnému účastníkovi konania, ktoré musel vynaložiť v dôsledku protiprávneho konania iného účastníka (t. j. protistrany) konania na účelne uplatňovanie alebo bránenie svojho práva.

Právo na priznanie primeranej a právnymi predpismi stanovenej náhrady trov konania, ktoré úspešnej strane v konaní vzniknú, je súčasťou práva na spravodlivý proces a tiež súvisí, pokiaľ ide konkrétne o náhradu trov právneho zastúpenia, s majetkovým právom podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu. Ak krajský súd náhradu nákladov v správnej výške určenej podľa príslušnej právnej normy sťažovateľom nepriznal, odoprel im ochranu označených práv zakotvených v ústavnom poriadku.

Pokiaľ sťažovatelia namietali porušenie svojho základného práva na právnu pomoc v zmysle čl. 37 ods. 2 listiny, ústavný súd k tejto námietke uviedol, že právo na právnu pomoc sa priznáva každému, fyzickej osobe aj právnickej osobe, štátnemu orgánu, ak vystupuje v spore ako žalovaná strana. Hlavný význam práva na právnu pomoc spočíva v tom, že orgány uvedené v čl. 47 ods. 2 ústavy (súdy, iné štátne orgány, orgány verejnej správy) majú zodpovedajúcu povinnosť nebrániť účastníkom, aby v konaní pred nimi využívali právnu pomoc. Súčasťou základného práva na právnu pomoc je aj právo na úhradu účelne vynaložených trov konania. Ak krajský súd v rámci rozhodovania o priznaní úhrady trov označeného konania na základe § 142 ods. 1 OSP uplatnil zákonom daný priestor pre uváženie výšky trov konania a nepriznal sťažovateľom trovy vo výške, ako požadovali, nezasiahol tým do podstaty

	<p>a zmyslu základného práva na ich právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 listiny, ako to sťažovatelia tvrdili (ani čl. 47 ods. 2 ústavy), aj keď jeho úvaha nebola správna. Ústavný súd preto v tejto časti sťažnosti nevyhovel.</p> <p>Sťažovatelia v sťažnosti namietali aj porušenie čl. 12 ods. 1 ústavy, ktoré má charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Keďže citovaný článok neformuluje žiadne konkrétne základné právo ani slobodu účastníka konania a ani sťažovatelia jeho porušenie napadnutým rozhodnutím krajského súdu bližšie neodôvodnili, ústavný súd sťažnosti ani v tejto časti nevyhovel.</p> <p>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že: <u>Základné právo sťažovateľov vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline vo výroku o náhrade trov konania porušené bolo.</u> <u>Rozsudok Krajského súdu v Žiline vo výroku o náhrade trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u> <u>Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia.</u> <u>Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľov nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 243/07, IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, III. ÚS 47/2013, III. ÚS 457/2014, III. ÚS 609/2014, I. ÚS 119/2012, II. ÚS 78/03, IV. ÚS 70/2011
súvisiace právne predpisy	vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov § 10 ods. 2 vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov § 11 ods. 1 písm. a)
kľúčové slová	trovy konania - náklady konania rozhodnutie - odôvodnenie arbitrážnosť

spisová značka	III. ÚS 34/2016
populárny názov	Preskúmateľnosť rozhodnutia obecného zastupiteľstva
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	12.04.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	
analytická právna veta	Ústavný súd v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov nemôže posúdiť, či sa dotknutý verejný funkcionár dopustil konania, ktoré je v rozpore s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu, bez toho, aby najskôr posúdil, či je preskúmateľné (čo sa týka formy) samotné rozhodnutie príslušného orgánu verejnej moci (v danom prípade obecného zastupiteľstva).
skutkový stav a základné fakty	Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol doručený návrh navrhovateľa na preskúmanie rozhodnutia Obecného zastupiteľstva Zlatá Baňa (ďalej len „obecné zastupiteľstvo“) vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov schváleného podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení ústavného zákona č. 545/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov (ďalej len „ústavný zákon“).

	<p>Výrokom napadnutého rozhodnutia obecné zastupiteľstvo vyslovilo, že navrhovateľ ako starosta obce Zlatá Baňa „porušil povinnosť podať písomné oznámenie spôsobom podľa čl. 7 ods. 5 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v lehote ustanovenej v čl. 7 ods. 1 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, a tým porušil čl. 7 ods. 1 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov a za toto konanie sa ukladá starostovi obce, pokuta podľa čl. 9 ods. 10 písm. a) ústavného zákona v sume zodpovedajúcej jeho mesačnému platu, ktorú je povinný uhradiť do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia“.</p> <p>Podľa navrhovateľa je napadnuté rozhodnutie absolútne zmatečné a nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Navrhovateľ namietal aj vadu v doručovaní napadnutého rozhodnutia, a nesprávnu sumu uloženú pokuty. Navrhovateľ podľa vlastného tvrdenia neporušil povinnosť uloženú čl. 7 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu. Poukázal na skutočnosť, že oznámenie za kalendárny rok 2013 podľa uvedeného ustanovenia podal do 30 dní odo dňa ujatia sa funkcie starostu obce.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd odkázal na zjednocovacie stanovisko pléna ústavného súdu č. k. Plz. ÚS 1/2016-12 z 3. februára 2016, ktorého výrok sa síce vzťahuje na otázku parciálnu (oprávnenie ústavného súdu preskúmať aj správnosť výšky pokuty uloženú verejnému funkcionárovi), jeho odôvodnenie však predstavuje ilustratívny dokumentárny prehľad názorového vývoja a v konečnom dôsledku i zreteľného posunu v uvažovaní ústavného súdu.</p> <p>K uvedenému zjednocovaciemu stanovisku pridal aj odkaz na ďalšie názory ústavného súdu o charaktere a rozsahu jeho prieskumu v konaní o ochrane verejného záujmu, napr.:</p> <p><i>Pred tým, ako ústavný súd pristúpi k posúdeniu, či sa dotknutý verejný funkcionár dopustil konania, ktoré je v rozpore s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu, musí prioritne posúdiť, či je preskúmateľné (čo sa týka formy) samotné rozhodnutie príslušného orgánu verejnej moci (I. ÚS 356/08, II. ÚS 404/2014).</i></p> <p>Zhrnúc uvedené možno uzavrieť, že ústavný súd v konaní (o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov) nemôže posúdiť, či sa dotknutý verejný funkcionár dopustil konania, ktoré je v rozpore s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu, bez toho, aby najskôr posúdil, či je preskúmateľné (čo sa týka formy) samotné rozhodnutie príslušného orgánu verejnej moci (v danom prípade obecného zastupiteľstva).</p> <p>Doktrinálny postoj založený na doslovnom výklade § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde je v súčasnosti potrebné považovať za prekonaný.</p> <p>Napríklad vo veci sp. zn. I. ÚS 356/08 už ústavný súd uviedol, že <i>skutkové vymedzenie vytýkaného porušenia musí byť v rozhodnutí uvedené natoľko dostatočne a presne, aby ho nebolo možné dodatočne zamieňať za dôvod iný, ktorý v čase rozhodovania nebol „v hre“. Zároveň potom platí, že dodatočné (do)vysvetlenie skutočného dôvodu je právne bezvýznamné.</i></p> <p><i>Výrok rozhodnutia (o čom a ako rozhodol) tvorí jeho jadro, a preto musí byť zásadne presný, konkrétny a správny (III. ÚS 662/2014).</i></p> <p>Výrok rozhodnutia atakovaného navrhovateľom, vôbec neobsahuje tzv. skutkovú vetu, teda dostatočne konkrétny a nezameniteľný popis konania (alebo nekonania), ktoré sa navrhovateľovi kladie za vinu. Iba výrok rozhodnutia (enunciát) je právne záväzný. Akékoľvek dovysvetlenia obecného zastupiteľstva, či už v odôvodnení rozhodnutia alebo v jeho vyjadrení k návrhu navrhovateľa, sú z analyzovaného hľadiska irelevantné.</p> <p>Z výroku napadnutého rozhodnutia podľa zistenia ústavného súdu nevyplýva, aké (ne)konanie navrhovateľa považovalo obecné zastupiteľstvo za porušenie povinnosti „podať písomné oznámenie spôsobom podľa čl. 7 ods. 5 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.“ a v ktorej „lehote ustanovenej v čl. 7 ods. 1 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.“ požadované oznámenie navrhovateľ nepodal. Ústavná norma v čl. 7 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu totiž reguluje dva termíny prichádzajúce v prípade konkrétneho navrhovateľa do úvahy (do 31. marca, resp. do 30 dní...). Napadnuté rozhodnutie sa v dôsledku zistených nedostatkov dostáva do pozície nepreskúmateľnosti na</p>

	<p>úrovni samotného výroku, čo je neprípustné.</p> <p>Výrok rozhodnutia obecného zastupiteľstva je vnútorne rozporný. Nie je možné z neho jednoznačne ustáliť, či sa navrhovateľovi vytyka porušenie povinnosti vyplývajúcej z čl. 7 ods. 1 alebo z čl. 7 ods. 5 písm. a) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu. Obecné zastupiteľstvo si neujasnilo, či navrhovateľ vôbec podal oznámenie podľa čl. 7 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu v tam určenej lehote. Až prípadná kladná odpoveď na túto otázku mohla viesť ku skúmaniu splnenia povinnosti plynúcej z čl. 7 ods. 5 písm. a) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu. Pri súčasnej, už kritizovanej absencii skutkovej vety bráni takto formulovaný výrok napadnutého rozhodnutia jednoznačnej identifikácii eventuálneho protiústavného skutku navrhovateľa.</p> <p>Ďalšie námietky navrhovateľa prednesené v jeho návrhu ústavný súd nepovažoval za potrebné meritórne vyhodnotiť, pretože zistené nedostatky formulácie výroku napadnutého rozhodnutia obecného zastupiteľstva samy osebe postačujú na jeho zrušenie.</p> <p>Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatoval, že v posudzovanom konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov neboli vo vzťahu k navrhovateľovi dodržané princípy spravodlivého procesu tým, že obecné zastupiteľstvo svoje rozhodnutie sformulovalo zmätočným a nepreskúmateľným spôsobom. Vzhľadom na to bolo potrebné napadnuté rozhodnutie považovať za rozporné s ústavnými princípmi a ako také aj za arbitrárne.</p> <p>Navrhovateľ žiadal priznať proti obci náhradu trov konania. Z podkladov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, bez pochybností vyplývalo, že navrhovateľ neposkytoval obecnému zastupiteľstvu v priebehu konania o ochrane verejného záujmu potrebnú súčinnosť. Poskytovaním požadovanej súčinnosti by navrhovateľ nepochybné vytvoril dostatočný procesný priestor na to, aby obecné zastupiteľstvo na základe dôkladného zistenia skutkového stavu veci eventuálne konanie proti nemu aj zastavilo. Za daných okolností ústavný súd nepovažoval za spravodlivé priznať navrhovateľovi nárok na náhradu trov konania, keďže účelnosť takto vynaložených trov s ohľadom na spôsob využitia navrhovateľom uplatnených prostriedkov právnej ochrany bola v základoch spochybnená.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd <u>Rozhodnutie Obecného zastupiteľstva Zlatá Baňa zrušil.</u> <u>Vo zvyšnej časti návrhu navrhovateľa nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: PLz. ÚS 1/2016, I. ÚS 356/08, II. ÚS 404/2014, IV. ÚS 1/07, III. ÚS 662/2014, III. ÚS 132/2015
súvisiace právne predpisy	zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov čl. 7 ods. 1
klúčové slová	verejný záujem, spoločenský záujem obec - starosta obec - obecné zastupiteľstvo

Uznesenie:

spisová značka	III. ÚS 160/2016
populárny názov	Predbežné opatrenie
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	15.03.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Realizácia inštitútu predbežného opatrenia ako zabezpečovacieho prostriedku v civilnom procese nemôže sama osebe opodstatniť záver o porušení práva

	<p>fyzickej osoby alebo právnickej osoby vyplývajúceho z ústavy alebo dohovoru, pretože zákon poskytuje účastníkovi, proti ktorému smeruje výrok rozhodnutia o predbežnom opatrení, primeranú a efektívnu ochranu pred prípadným neopodstatneným a nezákonným obsahom takéhoto rozhodnutia aj počas konania vo veci samej.</p> <p>Zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach môže ústavný súd iba za predpokladu, že by takýmto rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu majúci charakter svojvôle.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Návrhom doručeným Okresnému súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) sa otec a starý otec domáhali zmeny predbežného opatrenia o dočasnej úprave styku otca s maloletou v časti odovzdávania maloletej otcovi a preberania maloletej od otca. Týmto návrhom reagovali na predbežné opatrenie okresného súdu vydané v inom konaní, ktorým bolo otcovi nariadené, aby sa nepribližoval k matke maloletej, t. j. sťažovateľke, na vzdialenosť menej ako 50 metrov.</p> <p>Okresný súd uvedenému návrhu vyhovel, pričom rozhodol, že sťažovateľka je povinná maloletú odovzdať starému otcovi a ten je povinný maloletú odovzdať sťažovateľke po ukončení nariadenej dočasnej úpravy styku dieťaťa s otcom.</p> <p>Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd napadnutým uznesením uznesenie okresného súdu potvrdil.</p> <p>Sťažovateľka v sťažnosti namietala, že napadnuté uznesenie krajského súdu je vydané v rozpore so zisteným skutkovým a právnym stavom, odôvodnené zmätočne a arbitrárne, vydané bez vypočutia názoru dieťaťa, a ako také porušuje nielen jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj základné právo maloletej podľa čl. 41 ods. 1 ústavy a práva podľa č. 3 a čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa.</p>
z odôvodnenia	<p>Posudzujúc sťažnosť sťažovateľky ústavný súd zistil viacero dôvodov na jej odmietnutie.</p> <p>1. Hoci petit koncipovaný kvalifikovanou právnou zástupkyňou obsahoval aj návrh na vyslovenie porušenia základného práva maloletej, podanie v tejto časti nespĺňalo náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konanie pred ústavným súdom, pretože neobsahovalo jednak osobitné označenie tejto navrhovateľky, t. j. „kto ho podáva“, a nebolo k nemu pripojené ani splnomocnenie, v ktorom by bolo výslovne uvedené, že maloletá, zastúpená zákonným zástupcom, ho udelila advokátke na jej zastupovanie pred ústavným súdom. Z uvedených dôvodov ústavný súd „sťažnosť“ v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nespĺnenie zákonom predpísaných náležitostí. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podaní sťažovateľov nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.</p> <p>2. Čo sa týka sťažnosti sťažovateľky, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým predbežným opatrením krajského súdu, ústavný súd vychádzajúc z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy konštatoval, že nedisponuje právomocou na jej prerokovanie.</p> <p>V tejto súvislosti ústavný súd poukázal na to, že v minulosti už viackrát zaujal jednoznačné stanovisko, v ktorom vyslovil, že „Rozhodovanie a rozhodnutie o návrhu na predbežné opatrenie v súdnom konaní možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je však také ich porušenie, ktoré nie je napravitelné alebo odstrániteľné v činnosti súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku v spojitosti s predbežnými opatreniami.“ Predbežné opatrenie ako zabezpečovací prostriedok v civilnom procese však nemôže samo osebe opodstatniť záver o porušení práva fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Aj rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení, pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (pozri rozhodnutie APIS proti Slovenskej republike z 10. januára 2000 č. 39754/98, v ktorom sa</p>

	<p>konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 ratione materiae v konaní o zrušení predbežného opatrenia).</p> <p>Predbežné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov civilného procesu, ktorého zabezpečovacia funkcia má za cieľ dočasnou úpravou eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli pred začatím konania alebo v jeho priebehu nastať. Dočasnosť tohto opatrenia ako jeho základný znak znamená, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi subjektmi. Nariadením predbežného opatrenia nezískava jeden z účastníkov práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne upravuje určitý okruh vzťahov.</p> <p>Realizácia inštitútu predbežného opatrenia ako zabezpečovacieho prostriedku v civilnom procese nemôže sama osebe opodstatniť záver o porušení práva fyzickej osoby alebo právnickej osoby vyplývajúceho z ústavy alebo dohovoru, pretože zákon poskytuje účastníkovi, proti ktorému smeruje výrok rozhodnutia o predbežnom opatrení, primeranú a efektívnu ochranu pred prípadným neopodstatneným a nezákonným obsahom takéhoto rozhodnutia aj počas konania vo veci samej. Keďže teda túto ochranu považuje ústavný súd jednak za účinnú a jednak za dostupnú, účastník súdneho konania sa jej preto nemôže súčasne dovoliavať aj prostredníctvom sťažnosti pred ústavným súdom.</p> <p>3. Ústavný súd už v rámci svojej rozhodovacej činnosti pristúpil k preskúmaniu niektorých rozhodnutí o predbežných opatreniach, zásadne však išlo o ojedinelé prípady charakterizované výnimočnými okolnosťami vecí. V tejto súvislosti ústavný súd judikoval, že zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach môže iba za predpokladu, že by takýmto rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu majúci charakter svojvôle.</p> <p>Podľa ústavného súdu napadnuté uznesenie krajského súdu takéto známky zjavnej svojvôle nenesie. Krajským súdom prijatý záver vychádzal z logickej úvahy opierajúcej sa o primerané odôvodnenie.</p> <p>Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol o <u>odmietnutí sťažnosti sťažovateľky</u>.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 789/09, III. ÚS 280/2013, II. ÚS 117/05, I. ÚS 46/2000, II. ÚS 81/07, II. ÚS 37/00, I. ÚS 46/00, I. ÚS 148/03, I. ÚS 49/07, III. ÚS 281/07, III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07
súvisiace právne predpisy	zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov § 74 a nasl.
klúčové slová	predbežné opatrenie

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.